

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์
ที่ นศ. ๘๒๐๐๑ / วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓
เรื่อง รายงาน “โครงการอบรมสัมมนาและทัศนศึกษาดูงานคณะกรรมการศูนย์บริการฯ/ผู้นำเกษตรกร”

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

๑. เรื่องเดิม

ตามที่สำนักงานปลัด ได้จัดทำโครงการ “โครงการอบรมสัมมนาและทัศนศึกษาดูงาน คณะกรรมการศูนย์บริการฯ/ผู้นำเกษตรกร มีวัตถุประสงค์เพื่อเทิดทูนและพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ คณะกรรมการศูนย์ฯและผู้เข้ารับการอบรมได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักการและประสบการณ์ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับพัฒนาตามแนวพระราชดำริและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องนี้ และความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการศึกษอบรมให้ดียิ่งขึ้น เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้และการขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวพระราชดำริและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อสนับสนุนการดำเนินภารกิจตามยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์ ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๓ อบรมในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ โดยมีผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๒๔ คน นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

บัดนี้ส่วนสำนักงานปลัด ได้ดำเนินโครงการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานโครงการอบรมสัมมนาและทัศนศึกษาดูงานคณะกรรมการศูนย์บริการฯ/ผู้นำเกษตรกร ดังต่อไปนี้

๒.๑. อบรมก่อนศึกษาดูงานฯ

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ อบรมก่อนศึกษาดูงานฯ โดยมีนางสาวสุธิษา จันทร์ปรุง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งสง ให้เกียรติเป็นวิทยากรในการบรรยาย ในหัวข้อ โครงการพระราชดำริกับเศรษฐกิจพอเพียง การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และได้มีน้องๆ ที่ดูแลโครงการโคก หนอง นา โมเดล ของหมู่ที่ ๔ ตำบลหนองหงส์ ได้อธิบายถึงที่มาที่ไปตลอดจนการออกแบบของ โคก หนอง นา โมเดล ที่กำลังดำเนินการ

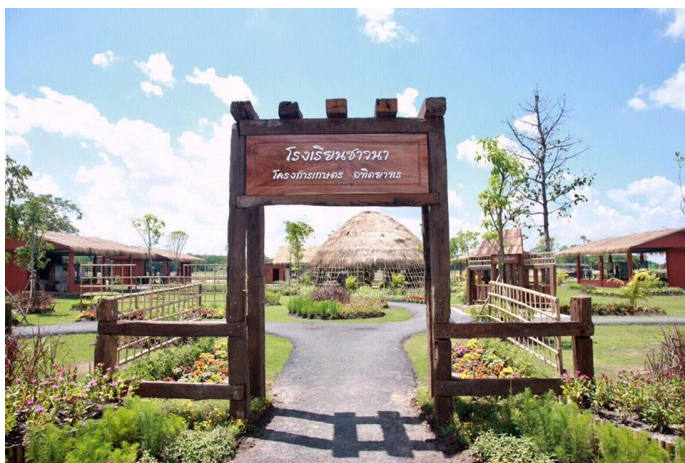

๒.๒ การทัศนศึกษาดูงาน ณ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนโคกเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เนื่องจากโควิด - ๑๙ ระบาดระลอกใหม่ ทางชุมชนจึงขอยกเลิกการทัศนศึกษาดูงาน

๒.๓ การทัศนศึกษาดูงาน ณ โครงการเกษตรротิตยาทร (ซเรย์อิติตยา) แหล่งเรียนรู้การเกษตรแบบพอเพียง จังหวัดสุรินทร์

คำว่า “ซเรย์ อิติตยา” เป็นภาษาเขมรท้องถิ่น ซึ่งแปลว่า “นา” ของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอิติตยาทริกิติ์คุณ ซึ่งพระองค์ได้ประทานสัญลักษณ์ประจำโครงการฯ อันมีความหมายดังนี้ อักษร “อ” (ออ-อ่าง) สีม่วง เป็นสัญลักษณ์แทนพระองค์พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอิติตยาทริกิติ์คุณ ที่ทรงเป็นศูนย์รวมใจของเกษตรกร ล้อมรอบด้วยลายกนก แสดงถึงวัฒนธรรมภาคอีสาน และรวงข้าวสีทองเป็นรูปหยดน้ำ แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการเกษตรให้รุ่งเรือง หยดน้ำแสดงถึงความร่มเย็น อุดมสมบูรณ์ เปรียบเสมือนน้ำพระทัยที่หยดลงบนผืนดินนั้นให้เจริญงอกงาม แสดงถึงพระปณิธานที่ทรงมุ่งมั่นพัฒนาการเกษตรของไทยและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่เกษตรกรให้ก้าวล้ำนำสมัยตามความก้าวหน้าทางสังคมในยุคปัจจุบัน

ภายในโครงการประกอบด้วย โรงเรียนชาวนา พื้นที่จัดแสดงความรู้เรื่องข้าว ประเพณีวัฒนธรรม และการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางสรีรวิทยาของข้าว ปฏิทินแสดงระยะเวลาการเจริญเติบโต และช่วงเวลาการจัดการในการผลิตข้าวหอมมะลิ ซึ่งถือเป็นฐานการเรียนรู้หลัก โดยจัดแบ่งเป็น นิทรรศการฐานการเรียนรู้ทั้ง ๖ ฐาน ได้แก่

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้เรื่องข้าว ประเพณีวัฒนธรรมและการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางสรีรวิทยาของข้าว, ปฏิทินแสดงระยะเวลาการเจริญเติบโต และช่วงเวลาการจัดการในการผลิตข้าวหอมมะลิ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ ทรัพยากรดิน การรักษาดินและการฟื้นฟูดิน ด้วยวิถีธรรมชาติ เช่น การปลูกต้นปอเทือง โดยให้ความรู้เกี่ยวกับดินทั้งในเรื่องการตรวจสอบและประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน รวมถึงการเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูกข้าว,

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ระบบนิเวศแปลงนา การป้องกันกำจัดโรคด้วยพืชสมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น และประโยชน์ของแมลงศัตรูข้าวตามความสมดุลของระบบนิเวศแปลงนาและการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าว ซึ่งพระองค์ได้ทรงปล่อยพันธุ์ปลานิลจิตรลดา ๓, ปลานิลแดง และปลาบึก จำนวน ๙๙ ตัว ลงในสระน้ำของโครงการฯ ก่อนหน้านี้

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ โดยเฉพาะการปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ อย่างมีประสิทธิภาพ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ กระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ฐานการเรียนรู้ที่ ๖ การแปรรูปข้าว เพิ่มคุณค่าสารอาหาร และเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจศาสตร์สำหรับ
ชาวนาไทย

นอกจากจะเป็นฐานการเรียนรู้แล้ว ที่นี่ยังมีเนื้อที่อีกร่วมๆ ๒๐ ไร่ที่กันไว้สร้างอาคารที่พัก ด้วย
จุดมุ่งหมายให้ผู้เข้าพักได้ใช้บริการแปลงนาทดลอง

๒.๔ การทำศนศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ตำบลช่องเม็ก

อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

วิทยากรโดย นายไพรัตน์ โทณะกุล ประธานศูนย์เรียนรู้ฯ และเป็นครู กศน. ช่องเม็ก โดยได้ใช้บ้านเป็นศูนย์เรียนรู้ช่องเม็ก เคยเป็น อสม มา ๑๙ ปี ใช้พื้นที่จำนวน ๑ ไร่ ทำเป็นศูนย์เรียนรู้

พื้นที่ ๑ ไร่ สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย เมื่อปลูกต้นไม้ไม่ต้องทำการบำรุงดิน เมื่อ ปี ๒๕๕๘ ได้ประกวดโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ๑ ไร่ ไร่ความจน ได้ที่ ๑ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ๑ ไร่ ไร่ความจน บ้านสวนแสนพล และได้ออกข่าวโด่งดังจนเป็นที่รู้จัก เมื่อปี ๒๕๖๒ ประกวดเกษตรธรรมชาติไทยญี่ปุ่น ระดับภาค ได้รับรางวัล

ในพื้นที่ ๑ ไร่ ทำกิจกรรมดังนี้

- เพาะพันธุ์ไม้ ทำไม่ต้องเพาะพันธุ์ไม้ เนื่องจากทุกๆหน่วยงานมีการจัดงาน จัดประกวด อบรมสัมมนาต่างๆมากมาย จึงจำเป็นต้องซื้อพันธุ์ไม้ ทางศูนย์เลยมีแนวคิดทำการเพาะพันธุ์ไม้ขาย และหน่วยงานต่างๆก็ได้มาซื้อพันธุ์ไม้จากทางศูนย์ ดังนั้นตลอดทั้งปีทางศูนย์จะต้องเพาะพันธุ์ไม้ไว้
- ปลูกไม้ผล พืชผัก ไม้ผลปลูกเพื่อให้ลูกหลานได้สัมผัส ได้เรียนรู้ ได้รู้จัก ทุกพื้นที่ของของช่องเม็กสามารถปลูกไม้ผลได้ และได้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจ
- เลี้ยงไก่/เป็ด ขายไข่ไก่ /เป็ด ทั้งสดและแปรรูปเป็นไข่เค็มเพื่อเพิ่มมูลค่า ขายมูลไก่ ปีหนึ่งๆรายได้จากการขายมูลไก่เป็นที่น่าพอใจ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (รัชกาลที่ ๙)

๓ ท่วง ๒ เงื่อนไข

๑. พอหลวงให้อยู่ในความพอประมาณ ไม่มากไม่น้อยเกินไป
๒. ทุกอย่างต้องมีเหตุผล
๓. ต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ให้พึ่งตนเองให้มากที่สุด ไข่เป็ดขายถาดละ ๑๐๐ บาท ไข่ไก่ ขายถาดละ ๙๐ บาท ช่วงโควิดที่ผ่านมา มีพ่อค้ามาขอซื้อไข่เป็ด/ไก่ จากทางศูนย์เพื่อนำไปขายถาดละ ๑๔๐ บาท แต่ทางศูนย์ไม่สามารถขายให้ได้เนื่องจากหากขายให้พ่อค้าแล้วเขาเอาไปค้ากำไรเกินไป เราต้องคิดถึงชาวบ้านในพื้นที่เราก่อน ให้เขาได้กินได้ใช้ของในราคาที่ถูก เพื่อช่วยให้ทุกครัวเรือนได้มีกินมีใช้ในราคาที่ย่อมเยา

๒ เงื่อนไข

- **ความรู้** รอบรู้ มาทำการเกษตรต้องศึกษาด้านเกษตร ต้องมีความรู้ต้องศึกษาแม้มีเงินแสนแต่ไม่มีความรู้ก็ไม่สามารถทำได้ หลายคนทำแล้วขาดทุน

รอบคอบ มีความรู้แล้วต้องรอบคอบด้วย เลี้ยงแล้วขายที่ไหน ส่งที่ไหน

ระมัดระวัง ต้องระมัดระวังมีโรคอะไรบ้าง หน้าฝน หน้าแล้ง จะต้องรู้

- **คุณธรรม** ซื่อสัตย์ สุจริต ทำอะไรต้องซื่อสัตย์ สุจริต กับงานที่เราทำ ปลูกแล้วต้องรดน้ำใส่ปุ๋ย ขยันอดทน คนรุ่นหลังมีความอดทนน้อย ส่งผลให้แรงงานส่วนมากมาจากฝั่งลาว

เกษตรทฤษฎีใหม่ (รัชกาลที่ ๙) คิดค้นมาช่วยเกษตรกรเชิงเดี่ยวมาเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่

พื้นที่ ๑๐๐ ไร่ แบ่งเป็น ๔ ส่วน ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐

- ทำนา ๓๐%) ปลูกข้าวบริเวณในครัวเรือนเหลือแล้วจึงขาย ปกติทางอีสานจะมีพื้นที่สำหรับทำนา ๖ เดือนเท่านั้น ทำทั้งปีได้แค่อยู่ทุนกับขาดทุนเท่านั้น

- ขุดสระ ๓๐% ขุดสระกักเก็บน้ำไว้ใช้ เพื่อได้มีน้ำไว้ในฤดูแล้ง ขุดสระแล้วให้ปลูกพืชผัก ครอบงวน เช่น ตะไคร้ ขิง ข่า ในน้ำให้เลี้ยงปลา

- ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ ๓๐% ให้ปลูกหลากหลายชนิดอย่าปลูกเชิงเดี่ยว ปลูกไม้ผลปีแรก รอบต้นไม้ปลูกพืชผัก พืชอายุสั้นที่โคนต้นไม้

- ที่อยู่อาศัย ๑๐% ชำบ้านให้มีคอกเปิด คอกไก่ ปลูกพืชสวนครัว สมุนไพร เกษตรทฤษฎีใหม่ต้องเป็นสัดส่วน ทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ โคก หนอง นา ของรัชกาลที่ ๑๐ (ร. ๙ สู่ ร. ๑๐)

โคก หนอง นา มีพื้นที่ ๑ ไร่ พื้นที่ ๓ ไร่ และพื้นที่ ๑๕ ไร่ หาก ๑๕ ไร่ จะเป็นศูนย์เรียนรู้ พัฒนาการอำเภอจะเข้าไปพัฒนาให้ความรู้ คอยเป็นที่เลี้ยง

โคก หนอง นา จะขุดสระให้ รูปร่างจะแตกต่างกัน ทำเป็นคลองไส้ไก่ ดินที่ขุดออกมาจะไม่เอาออกนอกพื้นที่ แต่ให้นำดินมาทำเป็นโคก โดยปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ ไม้เศรษฐกิจ ไม้ใช้สอย ปลูกพืช ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ไม้ที่กินได้ปลูกในโคก เช่น กระถิน ลูกเนียง มันปู

นา ปลูกข้าว คัดนาให้ทำเป็นค่านาเงินค่านาทองปลูกพืชผักได้

หนอง จะไม่เป็นสระ แต่จะทำเป็นคลองไส้ไก่ แล้วให้เลี้ยงสัตว์ เพาะพันธุ์ปลา เพราะบางชนิดจะอยู่ไม่เหมือนกัน ปลาบางชนิดชอบน้ำลึก บางชนิดชอบน้ำตื้น ไม่เหมือนกัน

การคัดเลือกพันธุ์

ปลูกเพื่อขยายผลไปข้างหน้า สิ่งไหนที่เพาะพันธุ์ได้เราจะทำเอง เพราะบางชนิดเขาจะไม่ตัดพันธุ์กรรมเราสามารถนำมาขยายได้

ฐานที่ ๑ ฐานน้ำหมัก EM

EM ลิตรละ ๙๐ บาท

พืช ใช้รดน้ำผัก ๒ ซ้อนต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

สัตว์ (หมู ไก่ วัว ควาย) ๑ ซ้อน ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร รดพื้น ให้กินจะเติบโตดี มูลไม่เหม็น

ประมง ใช้บำบัดน้ำ โดยการทำให้ EM BALL (EM + รำ + ดินเหนียว) แล้วนำมาป้อนเป็นก้อนกลมๆ EM เมื่อซื้อมาแล้วให้ขยายต่อ ดังนี้

หัวเชื้อ EM ๑ ลิตร

กากน้ำตาล ๑ ลิตร

น้ำเปล่า ๒๐ ลิตร

ผสมให้เข้ากันดี แล้วนำมาบรรจุขวดเก็บไว้ในที่ร่ม ๗ วัน ครบ ๗ วันก็นำไปขยายต่อเป็น ขยาย EM ๒๐ ลิตร ก็จะเป็น

หัวเชื้อ EM ๒๐ ลิตร

กากน้ำตาล ๒๐ ลิตร

น้ำเปล่า ๔๐๐ ลิตร

การทำปุ๋ยอินทรีย์

แกลบดิบ ๑ ส่วน

มูลสัตว์ ๑ ส่วน

รำแก่ ๑ ส่วน

ผสมให้เข้ากัน + น้ำ ๒๐ ลิตร + EM ๒ ส่วน รดให้มีความชื้น หมักไว้ ๗ วัน พอปุ๋ยเริ่มเย็นนำมาใส่ต้นไม้ อัตราส่วน ๑ กำมือ ต่อ พื้นที่ ๑ ตร.ม.

ยาขับไล่แมลง

น้ำหมัก ส่วนผสมดังนี้

- ยูคาลิปตัส ๑ กิโลกรัม (สรรพคุณ แก้ววียงเวียนศรีษะ หน้ามืด)
- ใบขี้เหล็ก ๑ กิโลกรัม
- ข่าแก่ ๑ กิโลกรัม (ใช้ทุกส่วน)
- สะเดา ๑ กิโลกรัม
- ใบตะไคร้หอม ๑ กิโลกรัม
- น้อยหน่า ๑ กิโลกรัม
- บอระเพ็ด ๑ กิโลกรัม

+ น้ำ ๒๐๐ ลิตร ปิดฝาให้สนิทหมักไว้ ๗ วัน เมื่อครบนำมาฉีดพ่น ๑-๒ ครั้ง/สัปดาห์

การขยายพันธุ์พืช

การควบแน่น

ยาเร่งราก	๑. ยาชูกำลัง	๑ ส่วน
	๒. กะปิ	๑ ส่วน
	๓. ผงซุรอส	๑ ส่วน

ผสมทุกอย่างให้เข้ากัน . ใช้คัตเตอร์เฉือนกิ่ง แขน้ำยาเร่งราก ๕ นาที

อุปกรณ์

๑. แก้วพลาสติก
  ๒. ถุงพลาสติก
  ๓. หนั่งยางรัดของ
  ๔. ดิน ควรขุดจากโคนต้นไม้ใหญ่ หรือโคนกล้วย มีความชื้น ๕๐-๖๐ %
    - นำดินใส่แก้วพลาสติกครึ่งแก้ว กดให้แน่น เติมดินให้เต็มกดให้แน่น แล้วใช้ไม้หรืออะไรก็ได้เสียบนำไปก่อนแล้วนำกิ่งพันธุ์ใส่ลงไปแล้วกดโคนให้แน่น ใส่ถุงพลาสติกสวมทับ แล้วจึงใช้หนั่งยางรัด เก็บไว้ในที่ร่ม
- หมายเหตุ ไม้ผล อาจจะช้าหน่อย ขึ้นอยู่กับชนิดพืช

การตอนมะละกอ

ตอน ๑๐๐ ต้น เป็น ๑๐๐ ต้น แต่ต้องเลือกต้นพันธุ์ที่ดี มะละกอที่ตอนต้องเป็นมะละกอหลายปี และให้หมดลูกก่อนแล้วจึงทำการตอน

วิธีการ

๑. เฉือนกิ่งมะละกอที่ต้องการจะตอนให้ขาดครึ่งลำต้น
๒. ใช้ขวดน้ำโค้กใส่ๆทำเป็นแผ่นเสียบเข้าไปในรอยเฉือนเพื่อป้องกันไม่ให้เนื้อเยื่อติดกันแล้วตัดส่วนที่เหลือออก
๓. ใช้ขุยมะพร้าวแช่น้ำประมาณ ๓ ชั่วโมง ใส่ถุงแล้วผ่าถุงพลาสติกนำไปหุ้มต้นมะละกอ ใช้เชือกมัดให้แน่น ประมาณ ๔๕ วัน จะมีรากโผล่ออกมา ให้รากแก่ หรือเปลี่ยนสีก่อนแล้วจึงตัด

การเลี้ยงไส้เดือน

เพื่อกำจัดขยะในครัวเรือน จำพวกเศษผักผลไม้

- มูลไส้เดือน จำนวน 1 กิโลกรัมละ ๘ บาท
- ไส้เดือนที่เลี้ยงไม่ใช่ไส้เดือนตามบ้านเรา แต่เป็นพันธุ์เทอร์เกอร์ ราคาขาย ๘๐๐ บาท/กิโลกรัม ซึ่งฝังลาวจะซื้อแพงมาก

กบ

การสังเกต ตัวผู้ ให้สังเกตได้คาง การผสมพันธุ์กบเมื่อผสมแล้วต้องเก็บภายใน ๒๔ ชั่วโมง

ไก่ไข่/เปิด

๑ เดือนต้องเปลี่ยนแกลบในเล้าเปิดเล้าไก่ แกลบที่ได้ก็จะเป็นปุ๋ยขยายกระสอบละ ๓๐ บาท ขยายดีมากต้องสั่งจอง การให้น้ำไก่ ไม่ได้ให้ด้านในเล้าไก่ให้ข้างนอก เพราะการให้น้ำในเล้าไก่ เมื่อไก่กิน หรือการเปลี่ยนน้ำจะทำให้เกิดน้ำหกเปียกเล้าไก่ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดเชื้อรา และแหล่งกำเนิดโรคได้ และควรรดพื้นเล้าด้วยน้ำหมักทำให้ไม่มีกลิ่นเหม็น

ผัก

การปลูกให้ปลูกรวมกัน รสขม หวาน เผื่อน ป้องกันแมลงศัตรูพืชได้
เพกา ขยายด้วยราก

วัว

เลี้ยงวัว ๑ ตัวสามารถนำมูลมาหมักเป็นแก๊สใช้ในครัวเรือน ส่วนกากที่เหลือจากการหมักแก๊สแล้วจะนำไปเลี้ยงไส้เดือนสามารถลดต้นทุนได้อีก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

.....
(นางศิริราณี แก้วประสม)

นักวิชาการเกษตร

ความเห็นหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

.....
.....

(นายสุทธิ สุทธิพูน)

หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

.....
.....

(นายเชียว คำแหง)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

.....
.....

(นายหัตถชัย เมืองจัน)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์